

Innlandet SV

Fylkesvalgprogram 2023–2027

Forslag til årsmøtet

innlandet.sv.no/arsmote

Fylkesvalgprogram

Forslag til årsmøtet 18.–19. februar.

Innhold

Skape for å dele	3
Kunnskap og utdanning	4
Natur, klima og miljø	6
En næringspolitikk for framtida	8
Landbruk	9
Samferdsel	10
Kultur	12
Idrett og friluftsliv	13
Et fellesskap	14
Trygghet og helse	15
Internasjonalt arbeid	17
Arbeidsgiverpolitikk	18
Fylkeskommunale tjenester	19

1 Skape for å dele

2 Det finnes krefter rundt oss som prøver å splitte, skape forestillinger om oss og dem, få oss
3 til å føle oss maktesløse og alene for selv å oppnå makt. Samtidig bruker og kaster vi mer
4 ressurser enn vi har. Resultatet er en verden i ubalanse.

5 Vi vet at det vi bygger opp i fellesskap gir mer frihet og makt til hver og en av oss. Det vi
6 sliter med alene kan vi løse når vi jobber sammen.

7 Det er avgjørende at utfordringene vi står overfor løses av oss alle i fellesskap. Da må vi
8 også kjenne at fellesskapet jobber for oss.

9 Vi kan skape en rettferdig og miljøvennlig verden, et samfunn der rikdom og makt er
10 rettferdig fordelt, med frihet og like muligheter for alle og der vi lever sammen. Et samfunn
11 det er godt å leve i.

12 Vi vil mer. Vi kan mer!

13 Derfor går Innlandet SV til valg på fire hovedsaker:

- 14 • Framtidas arbeidsplasser – en økonomi som skaper mer for å dele
- 15 • Rettferdig fordeling – for et tryggere og likeverdig samfunn
- 16 • Ta vare på livsgrunnlaget vårt – etisk og bærekraftig bruk av natur og ressurser
- 17 • Mer kvalitet og omstilling – ny kunnskap for et lavere forbruk

18 Kunnskap og utdanning

19 Vi skal lære hele livet. Enten vi er unge eller gamle skal vi ha mulighet til å lære mer, nær der vi
20 bor. Kunnskap gir oss mulighet til å styre eget liv, styrke plassen der vi bor, og utvikler oss som
21 menneske. Lokalsamfunn og bedrifter uten tilgang på kompetanse går i stå.

22 SV vil prioritere:

- 23 • at alle i Innlandet har tilgang til utdanning med høy kvalitet nær der de bor
- 24 • å sikre lokalsamfunn og bedrifter kompetanse for framtidens arbeidsplasser
- 25 • å heve statusen på all type kompetanse slik at vi ikke snakker ned enkelte
26 arbeidsgrupper eller utdanninger

27 Kvalitet i skolen der du bor

28 Innlandet skal ha de beste videregående skolene i landet. Det stiller høye krav til kvalitet for
29 både elevene, ansatte og lokalsamfunn. SV vil sikre at flest mulig får fag/svennebrev eller
30 generell studiekompetanse. Derfor vil vi at fylkeskommunen skal samarbeide med næringsliv og
31 kommuner for å få nok læreplaner. De som trenger ekstra tid på å fullføre utdanningsløp skal
32 ha flere muligheter for å få en utdanning. Formell kompetanse er inngangsbilletten i arbeidslivet
33 og et grunnlag for personlig utvikling for den enkelte.

34 SV vil ha desentraliserte tilbud i hele fylket som sikrer at alle har like gode muligheter uavhengig
35 av om de bor i by eller distrikt. Gjennom å knytte mer av utdanningstilbud som tilbys til
36 arbeidsmarkedet i regionene skaper vi en mer relevant skolehverdag, og vi legger til rette for å ta i
37 bruk ressursgrunnlaget lokalt. Et bredt utdanningstilbud skal ikke bare bidra til å sikre at
38 arbeidslivet sine behov tilfredsstilles, men også sikre at den enkelte får utvikle seg etter egne
39 ønsker og evner. Utdanning gir oss mer enn kunnskap, det gir livet mening og vi får verktøyene
40 til å bygge vårt eget liv.

41 Gode relasjoner mellom elev og lærer er avgjørende for læring. Vi må rekruttere og beholde gode
42 og kvalifiserte lærere. Skjemaer og tester skal brukes til å fremme læring og sosial utvikling, ikke
43 unødvendig dokumentasjon. SV vil frigjøre mer av lærerens tid til undervisning og oppfølging av
44 elever gjennom å avbyråkratisere lærerrollen.

45 Vi trenger ulik kompetanse i framtida. For mange ungdommer blir presset inn i et statusjag hvor
46 tittel og lønn er de eneste målene i livet. SV vil høyne statusen på all utdanning og sikre at flere
47 utvikler seg ut ifra eget ønske og etter egne evner. Hver og en av oss skal oppleve aksept og
48 anerkjennelse for den vi er og det vi gjør.

49 Elevtjenesten

50 Mange unge lever under et enormt press, både faglig og sosialt. For å hjelpe ungdommen vår i en
51 krevende livsfase vil SV styrke elevtjenester med både faglige og sosiale rådgivningstjenester. Vi
52 vil ha en styrket skolehelsetjeneste som er tilgjengelig i hverdagen for barn og unge. Flere
53 yrkesgrupper kan også bistå i å sikre at elvene våre får en god hverdag og SV vil åpne skolen for
54 disse.

55 **Russetid**

56 Ungdommen vår fortjener å feire seg selv og avsluttet skolegang. Dessverre opplever mange
57 russetiden som både ekskluderende og fylt av press. SV vil bidra til å utvikle en ny og bedre
58 russetradisjon, som både ivaretar ungdommen sine behov for feiring, og sikrer inkludering og
59 fellesskap blant unge. Russetiden skal ikke handle om status og høyt forbruk, men en feiring av
60 et godt gjennomført utdanningsløp og overgangen til en ny fase i livet.

61 **Fagskole, høgskole og universitet**

62 Innlandet har mange institusjoner for høyere utdanning. Dette er viktig for å sikre tilgang på
63 kunnskap og forskning. SV vil jobbe for at alle høyere utdanningsinstitusjoner får vokse og tilby
64 enda flere og mer varierte utdanningsmuligheter. Vi skal bli det ledende fylket på allsidig høyere
65 utdanning med kvalitet.

66 **Læring for voksne**

67 Karrieresenterne våre i Innlandet gir desentralisert tilbud til karriereveiledning, voksenopplæring
68 og etter- og videreutdanning. SV vil sikre at disse tilbudene blir kjent for enda flere slik at vi kan
69 tilby læring hele livet. Et tett samarbeid med arbeidslivet gir oss muligheten til å hjelpe flere inn
70 i jobb der de bor og sikrer at man kan ta utdanning uten å flytte.

71 Studie- og høgskolesentre bidrar til viktig utdanning som er desentralisert og målrettet mot
72 næringslivet sitt behov. Fylkeskommunen må bidra til å beholde og utvikle infrastrukturen for
73 utdanning i Innlandet.

74 **Natur, klima og miljø**

---

75 Framtida krever at vi forstår naturen og klimaet bedre. Vi har et ansvar for at vanlige folk og
76 kommende generasjoner kan ha gode liv. Det krever at vi omstiller oss nå og handler raskt. SV
77 prioriterer natur fremfor nedbygging, et bærekraftig samfunn som utjevner forskjeller og
78 politikk som reduserer utslipp av klimagasser. Vi må ta vare på hverdagen til vanlige folk
79 samtidig som vi bygger et mer bærekraftig samfunn. Vi må fordele ressurser rettferdig. Og vi må
80 slutte å tro at høyt forbruk er bra for folk eller framtidens arbeidsplasser.

81 **SV vil prioritere:**

- 82 • naturen gjennom å si nei til nedbygging og et høyere forbruk
- 83 • ren kraft og energieffektivisering
- 84 • å konkretisere utslippskutt gjennom et styrket klimabudsjett

85 **Klart vi må ta ansvar**

86 Klimaendringene er menneskeskapt, og de er vår tids største utfordring. I fellesskap kan vi
87 bygge framtidens samfunn som løser klimaproblemene. Miljøtiltak i hverdagen vil være
88 avgjørende for å bekjempe klimaendringene og ta vare på naturen vår. Løsningene på
89 klimakrisen finnes ikke på bordet i internasjonale møter, men i hverdagen til hver og en av oss.
90 SV vil gjøre det enklere å ta ansvar for egen og kommende generasjoner sin framtid.

91 Innlandet har muligheten til å bli uavhengig av fossile energikilder. Vi må stanse utslipp av
92 miljøgifter og forsøpling av naturen vår. Sirkulærøkonomien handler om å gjøre folk i stand til å
93 bruke ressurser om igjen i stedet for å skape et høyere forbruk.

94 Naturen er under press av inngrep og nedbygging. Arealnøytralitet innebærer at vi fortetter og
95 bruker arealer vi allerede har bygd ned i stedet for å bygge ned natur. Naturen er avgjørende for
96 det biologiske mangfoldet. Utbygging av ny infrastruktur og hytter er en trussel mot
97 livsgrunnet vårt. SV vil ha en bærekraftig arealforvaltning som ivaretar naturen.

98 **Kraft og energi**

99 Høye strømpriser og et uforutsigbart kraftmarked har gitt store utfordringer i hverdagen. Folk
100 sliter med å betale stadig høyere regninger og næringslivet merker nedgang i oppdrag.
101 Arbeidsplasser er truet og framtida oppleves som usikker.

102 En av løsningene på denne krisen er en sterkere politikk for kraft og energi. SV vil sikre at vi
103 produserer og eier mer fornybar energi i fellesskap. Dette kan ikke gjøres med en massiv
104 utbygging av sårbar og inngrepsfri natur.

105 SV vil at fylkeskommunen, kommunene og kraftselskapene i samarbeid ser på hvilke områder i
106 Innlandet som kan produsere mer energi der vi allerede har gjort inngrep og bygd kraftlinjer. Vi
107 vil ikke åpne for vindkraft eller annen utbygging i inngrepsfri natur.

108 Energisparing og energieffektivisering er avgjørende for at vi skal bli en del av det grønne skiftet.
109 Opprusting av eksisterende kraftanlegg må gjøres med lønnsomt. SV mener at vanlige folk sitt
110 strømforbruk må bli billigere og prisene mer forutsigbare. Ren energi er også et
111 konkurransefortrinn for norsk industri og næringsliv. Slik skal det fortsatt være.

112 Innlandet har store bio-ressurser fra jord og skog som kan erstatte fossil energi og
113 energikrevende byggematerialer. Fra matavfall og annet avfall fra jordbruket kan det produseres
114 biogass. Ved å erstatte stål og betong med trevirke, reduserer vi energibruken ved framstillingen
115 av materialene og binder CO2 i bygget.

116 **Vannforvaltning**

117 Det er viktig at vi sikrer naturens evne til å håndtere flom- og skredfare, og sørge for at alle har
118 god vannkvalitet. Derfor vil vi sørge for gode flomveier i bekker og elver og gode
119 overvannsløsninger i tettstedene. Forbudet mot nedbygging av myr vil SV praktisere strengt, og
120 vi vil bidra til restaurering av våtmark og gjenåpning av flomsletter.

121 En næringspolitikk for framtida

122 Noen tror vi må skape mer for å dele. Det er ikke sant. Næringspolitikk er mer enn privat
123 velstand, det er grunnlaget for framtidens arbeidsplasser og velferd. Innlandet skal skape mer
124 med våre ressurser samtidig som vi fordeler mer rettferdig og tar vare på livsgrunnlaget vårt.

125 SV vil prioritere:

- 126 • entreprenørskap og innovasjon
- 127 • å støtte opp om små og mellomstore bedrifter
- 128 • å bidra til etablering av industri knyttet til foredling av egne fornybare ressurser

129 Industri og foredling

130 Vi er helt avhengig av en sterk industrisektor for å opprettholde velstand over tid. SV vil
131 prioritere industrier som kan bidra til å redusere utslipp, sikre verdiskaping og skape positive
132 ringvirkninger i lokalsamfunnene og regionen.

133 Innlandet har mange spennende industrimiljø og bedrifter. Samtidig ser vi at en stor andel av
134 ressursene våre transporteres ut av fylket for videreforedling og produktutvikling. Dette
135 reduserer mulighetene i Innlandet og bidrar til økte utslipp gjennom mer transport. Innlandet SV
136 vil føre en aktiv næringspolitikk som bygger opp under foredling av våre egne ressurser. Vi skal
137 utvikle mer helhetlige verdikjeder i Innlandet, og sikre at en større andel av ressursene fra
138 jordbruket og skogbruket videreforedles til ferdige produkter hos oss. Slik skaper vi flere
139 arbeidsplasser og grobunn for fremtidig bosetting.

140 Entreprenørskap og innovasjon

141 Nye produkt og nye bedrifter skapes oftest som avleggere av eksisterende bedrifters
142 markedskunnskap og kompetanse. Samtidig skal det legges til rette for at folk kan skape sin
143 egen arbeidsplass. Entreprenørskap og innovasjon er viktig om vi skal nå målet om arbeid til alle
144 og et bærekraftig næringsliv.

145 Ombruk og å redusere forbruket av verdens ressurser er både god økonomisk politikk, viktig for
146 klimaet og billigere for hver og en av oss. Vi må stille krav om høyere kvalitet på varer og
147 tjenester, stimulere til gode ombruksordninger og sikre at det lønner seg å handle lokalt.
148 Reduksjon i transport og overforbruk gir reduserte klimautslipp og grunnlag for bærekraftig
149 forvaltning av våre naturressurser.

150 Reiseliv og deltidsinnbyggere

151 Innlandet er det største hyttefylket og har kommuner med store og viktige beite-, natur og
152 friluftsansen. Deltidsinnbyggere og reiseliv utgjør en stor del av verdiskapingen i Innlandet, men
153 enkelte områder har et for stort utbyggingspress, og truer på den måten egen ressursgrunnlag.
154 Noen områder kan likevel ha et potensial i utvikling av nytt bærekraftig reiseliv og hytter. SV vil
155 sikre et bedre regionalt samarbeid knyttet til utviklingen av mulighetene innenfor disse
156 næringene. SV vil arbeide for å få en regional plan for fritidsboliger og stoppe bit for bit
157 utbygging.

158

159

Landbruk

160
161
162
163

Vi har et felles ansvar for å sette jordbruket i stand til å styrke og innfri samfunnsoppdraget med matvareberedskap og økt selvforsyningsgrad i Norge. For å oppnå dette må det gjøres lønnsomt å bruke mer av våre egne areal til dyrking, mer av utmarka må brukes til beiting og vi må redusere avhengigheten av importert kraftfor.

164

SV vil prioritere:

165
166
167

- å sikre matberedskapen og øke selvforsyningsgraden
- å tette inntektsgapet mellom jordbruk og øvrige næringer
- å sikre velferden til den enkelte bonde

168
169
170
171
172
173

Sentraliseringen av landet skader jordbruket. Vi må stoppe nedgangen i antall gårdsbruk. Selv om det totale jordbruksarealet øker, ser vi at den beste matjorda stadig blir bygd ned. SV vil ha et sterkt jordvern som ivaretar at den beste matjorda ikke blir bygd ned. Samtidig må vi på en bærekraftig måte øke produksjonen på dagens areal. Skal vi ha nok areal til å produsere den maten både vi og verden trenger fremover, må vi evne å ta i bruk mer av utmarksressursene og å sikre økt beiting.

174

Selvforsyning

175
176
177
178
179

SV forventer en forpliktende opptrappingsplan for norsk landbruk som sikrer at Norge minimum når en selvforsyningsgrad på 50% innen 2026. Det må sikres at bruk av dyrket mark og utmark blir lønnsomt slik at vi ivaretar ressursgrunnlaget i jordbruket. Tilskuddsordninger må vris til å støtte opp under produksjon som baserer seg på gården sitt eget ressursgrunnlag, samt hindrer nedbygging av matjord.

180
181
182
183
184

SV vil bort fra volumfokusede tilskudd. Krav til ombygging og investering må tilpasses til ulike størrelser på bruk. Jordbruket er en vesentlig del av løsningen på klimakrisen. Vi må stimulere og gis tilskudd slik at jordbruket både når egne klimamål og gjennomfører nødvendige klimatilpasninger. Innlandet SV ønsker å styrke Bionova og regionalt miljøprogram (RPM) for å nå disse.

185
186

Det er en forutsetning for jordbruk og dyrevelferd i Innlandet at vi har en kunnskapsbasert og forutsigbar forvaltning av rovvilt. Konfliktdempende tiltak må styrkes.

187

Velferdsordninger

188
189
190
191
192

Velferdsordninger og beredskap i jordbruket må styrkes slik at den følger samfunnsutviklingen. Bondens arbeidsvilkår krever at det satses mer på rådgivningstjenester, psykisk helse, velferdstjenester og forebyggende arbeid. Samarbeid og gode nettverk gir trygghet og styrke i et yrke som ofte kan være ensomt. Det er også viktig at det er god tilgjengelighet på veterinær for produksjonsdyr /husdyr.

193

Skogbruk

194
195
196
197

Skogbruk og foredlingsindustri er viktige næringer for mange lokalsamfunn. I tillegg er skogen fornybar, lagrer CO2 og kan bidra til å erstatte fossil energi. SV vil bruke skogen slik at vi ivaretar naturmangfoldet, lagrer karbon, bevarer og skaper nye arbeidsplasser og sikrer ressurstilgangen for framtida.

198

Samferdsel

199 Innlandet er et stort fylke og vi bor overalt. For å komme oss trygt og raskt frem trenger vi god
200 infrastruktur. Transport står for en stor andel av utslippene av klimagasser. Vi må redusere
201 utslippene fra transport i fylket. Om vi planlegger smart så kan vi både få flere tilbud nært folk,
202 redusere klimautslipp og spare penger.

203

SV vil prioritere:

204

- Jernbane

205

- Trygge og gode hverdagsveier

206

- Kollektivtilbud

207 Mye av transporten i Norge går gjennom Innlandet. Vi er ryggraden i norsk jernbane og har store
208 veier som forbinder nord med sør og øst med vest. Klimaendringene har gjort været vårt villere,
209 og vi ser en økning i naturhendelser som ekstremvær, flom og skred. Dette gjør at mange
210 mindre veier i Innlandet har en viktig funksjon i beredskapen for landet vårt.

211

Tog

212 Ryggraden i framtidens effektive transportsystem er toget. Skal vi klare å få gode nok veier i
213 fylket vårt må belastningen på veiene ned og langt mer gods over på jernbane. Vi trenger et
214 statlig jernbaneselskap som sikrer effektiv drift og utbedring av jernbanen.

215 Konkurransetsettingen har ikke klart å løse de store kapasitetsutfordringene på jernbanen og
216 det har heller ikke blitt billigere for de reisende. Vi trenger å modernisere jernbanen og bygge ut
217 for framtida.

218 For å sikre overføring av godstransport fra vei til bane må det investeres betydelig i
219 jernbanenettet. Jernbanen gjennom Innlandet er et dobbeltspor mellom Oslo og Trondheim som
220 ikke brukes effektivt. Full elektrifisering og utbygging av flere krysningsspor er avgjørende for
221 kunne lykkes med dette. Godsterminaler i Innlandet vil kunne avlaste den sprenkte kapasiteten
222 på transportsystemet i Oslo-området.

223

Reiser vi sammen, sparer vi mer

224 Kollektivtransport gir oss mulighet til å komme oss frem billig og effektivt. Dessverre satses det
225 alt for lite på dagens kollektivtransport til at mange opplever dette som et reelt alternativ til bil.
226 SV vil ha større fleksibilitet i kollektivtilbudet. Dette innebærer at vi har flere bestillingsruter,
227 utvikler effektive rutetilbud i hele fylket og samordner tilbud slik at transportbehovet reduseres.
228 Skoleskyss i Innlandet er et tilbud som må sees på i sammenheng med øvrig transportbehov.
229 SV støtter arbeidet for en felles billettordning for all kollektivtransport.

230

Trygt frem

231 Mange av oss sitter for mye stille og er for passive. Gjennom å tilrettelegge for at flere kan gå
232 eller sykle skaper vi en god samfunnsutvikling: Vi sikrer god trafiksikkerhet, vi får beveget oss
233 mer, og vi kan komme oss frem for egen maskin, helt uten utslipp eller at det koster noe.

234 SV vil prioritere sammenhengende utbygging av gang- og sykkelveier som gjør det mulig for
235 flere å gå eller sykle til skole, jobb eller fritidsaktiviteter.

236 Mange gode prosjekter for gang- og sykkelvei stopper fordi de er for dyre. Vi må derfor sikre at
237 det avsettes nok midler, uten å gå på bekostning av sikkerheten. Vi må sikre effektiv og god
238 utbygging av trygge skoleveier og hjertesoner slik at foresatte trygt kan sende skolebarn ut i
239 trafikken på egenhånd.

240 **Veier for hverdag og trygghet**

241 I store deler av Innlandet er det et stort vedlikeholdsetterslep på veinettet. Det er derfor på tide
242 å snu politikken på vei fra nye prosjekter til hverdagsveier og beredskap.

243 Vil du ha dyre firefeltsveier med bompenger som reduserer reisetiden minimalt, eller trygge og
244 gode hverdagsveier nær der du bor? For SV er svaret klart: vi må stoppe de enorme
245 kostnadskrevende prosjektene som ikke bidrar til annet enn økt bompengetrykk, biltrafikk og
246 utslipp.

247 Hverdagsveiene i fylket vårt trenger å rustes opp, vi trenger trafiksikkerhetstiltak både for biler
248 og myke trafikanter, og vi trenger at fylkesveinettet vårt kan fungere som beredskapsveier når
249 hovedveiene våre stenges som følge av ulykker, ras, flom eller andre naturhendelser.

250 SV vil sikre gode trafiksikre veier i hele Innlandet og prioritere vedlikehold og oppgradering
251 framfor nye veganlegg. Visjonen om null drepte og null hardt skadde på veiene i Innlandet
252 forutsetter en tydelig prioritering av trafiksikkerhetstiltak.

253 **Redusere transportbehov, jobb fra hjemme**

254 En av de enkleste måtene å få ned utslipp fra transportsektoren er å reise mindre. Gjennom å
255 bygge ut et godt mobilnett og ha stor nok kapasitet på høyhastighets internett kan mange av
256 oss jobbe fra hjemme. SV vil sikre at vi fortsetter utbyggingen av infrastruktur som sikrer bedre
257 tilgang og kapasitet på mobil og internett i hele Innlandet. Dette er med på å sikre bosetting og
258 vekst i hele fylket vårt.

259 Kultur

---

260 Kultur gir oss felles opplevelser i livet og noe å snakke om. Det vi opplever sammen kan viske ut
261 skiller mellom oss og gi mening i hverdagen. Kulturen gir oss som mennesker mer enn det høyt
262 forbruk og materialisme gjør.

263 SV vil prioritere:

- 264 • å støtte gode og mangfoldige kulturtilbud nær der folk bor
- 265 • å sikre finansiering av kulturinstitusjonene vi har i Innlandet
- 266 • å ivareta kulturen sin egenverdi og frihet

267 Kultur for alle

268 Det å kunne få oppleve kultur i hele Innlandet er med på å legge grunnlaget for livskvalitet og
269 bosetting. SV vil særlig satse på kultur for de yngre, gjennom Ung Kultur Møtes og Den kulturelle
270 skolesekken, og sikre midler til mer aktiviteter og tilbud til eldre gjennom den kulturelle
271 spaserstokken.

272 Vi vil sikre at alle har mulighet til å oppleve kultur uavhengig av bosted, alder, økonomi og
273 funksjonsevne. Møtet mellom det lokale kulturlivet og turnévirkosomhet danner grunnlaget for
274 innovasjon og nye opplevelser.

275 Mangfoldig

276 Innlandet har mange fortrinn innenfor kultur. Film, musikk, dans, teater, museer, kunst og
277 litteratur har alle en naturlig plass i fylket vårt, og det er viktig at vi sikrer finansiering av
278 profesjonell og frivillig kultur. Mangfoldet innen kulturen kommer ikke av seg selv, vi må
279 sammen skape den. En kommersialisering av kultur vil stenge mange ute og gjøre det
280 vanskeligere for kulturlivet å tilby gode opplevelser. Både frivillighet og kulturentreprenører er
281 avhengig av at det offentlige er en aktiv samarbeidspartner, som bidrar samtidig som man
282 ivaretar kulturen sin frihet og egenverdi.

283 Bibliotek

284 Biblioteket skal gi alle et gratis og lett tilgjengelig tilbud om kunnskap og opplevelse, og er en
285 viktig arena for integrering og inkludering. Tilgang på informasjon er viktig for et reelt demokrati
286 og like muligheter for alle. SV vil styrke fylkesbiblioteket og satse på samarbeid og utvikling i
287 samhandling med folkebibliotekene for å nå nye brukergrupper. Bokbussen som sprer leselyst
288 og leseglede gjennom aktiv litteraturformidling må videreutvikles.

289 Kulturarv

290 Vi må lære mer om egen fortid for å kunne skape ei god fremtid. Gjennom å aktivt ta vare på
291 kulturarven vår tar vi både vare på den felles arven vår og vi minner oss selv på tradisjoner og
292 det som har formet oss.

293 Nasjonale minoriteter, sørsamisk kultur og verdensarv må løftes tydeligere fram som
294 stolthetsfaktorer i Innlandet.

295 **Idrett og friluftsliv**

---

296 Vi må røre oss mer og ta bedre vare på oss selv. Idretten gir oss muligheter for allsidig aktivitet
297 og naturen gir oss rom til å utfolde oss.

298 **SV vil prioritere:**

- 299 • å sikre allemannsretten
- 300 • å stimulere til mer felles eie av utstyr gjennom låneordninger som f.eks. BUA i
301 kommunene
- 302 • å stimulere et bredt og inkluderende idrettstilbud og friluftsliv

303 **Naturlig**

304 Friluftsliv er en kilde til livskvalitet og rekreasjon. Friluftsopplevelser øker forståelsen for at vi
305 må ta vare på naturen, og er en viktig for livsgrunnlaget i Innlandet. SV vil sikre allemannsretten.
306 Alle skal ha fri adgang til utmark og retten til fri ferdsel på naturens premisser. Tilrettelegging av
307 enkelte områder vil være riktig for at alle skal få tilgang til naturen, uavhengig av funksjonsevne.

308 **Idrett**

309 Breddeidretten skal fortsatt sikre at alle kan delta. Stadig høyrere treningsavgifter og krav til
310 utstyr er en trussel mot rekruttering og deltagelse. SV vil bidra til at idretten fortsatt er
311 inkluderende, bidrar til deltagelse i samfunnet og motvirker mobbing og utenforskap. Offentlig
312 støtte til idretten skal sikre at alle barn og unge har tilgang til et mangfold av aktiviteter,
313 uavhengig av betalingsevne.

314 For at noen skal bli skikkelig god trenger vi satsing på breddeidretten. Toppidretten gir oss
315 forbilder og gode opplevelser. Breddeidretten gir oss tilbud som holder oss aktive og glade hele
316 livet. En god folkehelse forutsetter at vi har tilgang til et mangfold av tilbud og at vi kan oppleve
317 mestring i ulike livsfaser. SV vil styrke samarbeidet med idretten som bidrar til mangfold og
318 rekruttering. SV er skeptisk til å bruke hundrevis av millionbeløp på en ny OL-søknad.

319 Et fellesskap

---

320 Vi er alle likeverdige og skal ha like muligheter i livet. Til tross for det vet vi at en rekke
321 samfunnsforhold gjør at det fortsatt eksisterer diskriminering blant oss. Diskrimineringen være
322 usynlig for majoriteten av oss, men tar friheten fra mennesker som rammes.

323 SV vil prioritere:

- 324 • å sikre alle like muligheter til inkludering og å delta i samfunnet
- 325 • å skape mer samhandling mellom ulike grupper i samfunnet
- 326 • å motvirke diskriminering og rasisme

327 Levende fellesskap for alle

328 Alle mennesker er likeverdige uansett kjønn, hudfarge, seksuell legning, religion, alder, etnisitet
329 eller funksjonsevne. I et likestilt og fritt samfunn må vi fjerne alle samfunnskapte hindringer og
330 sikre at alle kan delta fullt ut i fellesskapet. Vi har ulike tradisjoner, kulturer og religion, og ofte
331 våger vi ikke å snakke om utfordringene og mulighetene dette gir. Et levende fellesskap trenger
332 flere arenaer der vi med respekt og toleranse kan utforske og utfordre hverandre, uten
333 berøringsangst og frykt for å krenke.

334 Diskriminering og rasisme skal bekjempes.

335 Vi skal alle være del av et stort fellesskap i Innlandet. Vi skal føle oss hjemme i lokalsamfunnet
336 vårt. Vi er avhengig av at alle bidrar med det de kan, og at færre står utenfor samfunnslivet.
337 Isolasjon og ensomhet er en trussel mot fellesskapet og enkeltmenneskets verdighet. Frivillig
338 sektor, næringsliv, det offentlig og hver og en av oss har et ansvar for å bidra til at vi har et
339 mangfoldig og inkluderende samfunn.

340 Alle kan bidra

341 Mange som står utenfor arbeids- og samfunnsliv har store ressurser som vi trenger i årene som
342 kommer. Gjennom å bruke mer ressurser på å avdekke hva den enkelte er god på kan vi sette
343 hver og en av oss i stand til å bidra med våre evner og vår kompetanse.

344 Mange flyktninger er en stor ressurs for lokalsamfunnet, men vi er for dårlig til å ta i bruk disse
345 ressursene. Vi må alle ta større ansvar for å sikre inkludering, integrering og tilhørighet. Ved å
346 ikke bruke ressursen som flyktninger er, gjør vi flere avhengig av sosialhjelp i stede for å sette
347 den enkelte i stand til å ta hånd om eget liv. Fremtidens velferd er avhengig av at vi hjelper flere
348 til å bli selvberget. Det sikrer at flere av oss bidrar i arbeidslivet og at vi har tilstrekkelig
349 kapasitet i velferden til å ivareta de av oss med hjelpebehov.

350

Trygghet og helse

351 Et trygt samfunn som sikrer oss frihet og muligheter er forutsetningen for god livskvalitet. Vi
352 må jobbe mer forebyggende for å unngå fysiske og psykiske plager. Og vi skal være trygge på at
353 hjelpen er nær når vi trenger den.

354

SV vil prioritere:

- 355 • å sikre den offentlige velferden og helsetilbud i hele fylket
- 356 • å sikre nærhet til tjenester og beredskap
- 357 • å sikre helhetlig arbeid med folkehelse

358 Vi kan ikke ha et samfunn med helsemessige forskjeller basert på sosial klasse, kjønn og etnisk
359 bakgrunn. SV vil ha et offentlig helsevesen som er tilgjengelig for alle, uavhengig av bosted og
360 økonomi. SV vil minimalisere bruken av anbud og kjøp av tjenester fra kommersielle
361 helsebedrifter og i stedet utvikle samarbeid med tilbud drevet med ideelle formål. Slik skaper vi
362 et rettferdig og fremtidsrettet helsevesen.

363 SV vil avskaffe foretaksmodellen for sykehus og sikre at sykehusene drives for å behandle og ta
364 vare på folk. Sykehus er helse, ikke bedriftsøkonomi.

365

Folkehelse

366 Det er ofte vanskelig å helt ta inn over seg alt det som inngår i folkehelse. Kort sagt: vi skal ta
367 vare på hele mennesket, hele livet. Forebygging for å unngå fysisk og psykiske plager, deltagelse
368 i samfunnsliv og trygghet i hverdagen er alle elementer i ei god folkehelse. Å tenke helhet gir oss
369 mulighet for å ta vare på hverandre og oss selv. Fylkeskommunen har et ansvar for at vi
370 sammen skaper et mer inkluderende samfunn, hvor flere kan leve gode liv og ta gode og
371 selvstendige valg om egen helse. Mobbing og utenforskap er en stor trussel mot folkehelse.

372

Tannhelse

373 I dag gruer mange seg til å gå til tannlegen, ikke bare av frykt for hull i tennene, men også av
374 frykt for utgiftene. Vårt mål er at det ikke skal koste mer å gå til tannlegen enn å gå til legen. Det
375 er behov for å tette hullet i velferdsstaten og utvide velferden med en tannhelsereform. SV
376 mener at vi fortsatt skal ha nærhet til gode tannhelsetilbud nært der vi bor, og at det etableres
377 tannlegevakt i offentlig regi.

378

Beredskap

379 I et fylke som Innlandet, med store avstander, er akuttberedskapen viktig for å ivareta trygghet,
380 bosetting og livskvalitet. Pandemien har lært oss at vi ikke kan sentralisere beredskapen. Vi må
381 ha tilbud og tjenester nært oss dersom det oppstår kriser eller ulykker.

382 Innbyggerne i Innlandet skal ha likeverdige helsetjenester. Dette forutsetter en sykehusstruktur
383 som ivaretar både nærhet, trygghet og god faglig utvikling. Sykehusene i Innlandet har store
384 utfordringer knyttet til dagens organisering av helseforetakene. De skadelidende blir pasientene.
385 SV vil sikre at vi driver sykehus til beste for de som trenger hjelp, ikke for økonomiske
386 styringsparameter. De lokalmedisinske sentrene må videreutvikles som gode, lokale
387 helsetilbud.

388 En mer utrygg verden krever også større tilstedeværelse av politi og forsvar. Innlandet er et
389 sterkt forsvarsfylke og er dermed et mulig mål for spionasje og uønsket aktivitet. Den lange
390 grensen mot Sverige utgjør en mulig inngangsport i landet vårt for kriminell aktivitet. Vi trenger
391 flere politiresurser, både for å forebygge og for å ivareta trygge lokalsamfunn og beredskapen i
392 fylket vårt.

393 **Psykisk helse og rusavhengighet**

394 Psykisk uhelse er blant de viktigste årsakene til kortere levealder, redusert livskvalitet, uførhet
395 og fattigdom. Stadig flere barn og unge sliter psykisk. De sliter også med å bli hørt og få hjelp før
396 det kan være for sent. SV vil arbeide for bedre og mer tilgjengelige behandlingstilbud.

397 SV vil styrke innsatsen innen de psykiske helsetjenestene og arbeidet mot rusavhengighet.
398 Hovedmålet er forebygging gjennom en restriktiv rusmiddelpolitikk og psykiske helsetjenester
399 med lav terskel og minimal ventetid.

400 Internasjonalt arbeid

---

401 Innlandet er en del av verden, og vi som bor her må forholde oss til en stadig mer internasjonal
402 hverdag. Derfor mener SV at vi må engasjere oss i dette og ta et globalt samfunnsansvar for å
403 bidra til en bærekraftig utvikling.

404 SV vil prioritere:

- 405 • at ungdom kan ta deler av læretiden i utlandet
- 406 • å dele kompetanse og kunnskap med andre
- 407 • å bidra til økt internasjonalisering i næringsliv og kommuner

408 Det er viktig å gi ungdom god kompetanse i språk, kulturforståelse og interkulturell
409 kommunikasjon. SV vil ha økt satsing på Internasjonalt servicekontor som gir lærlinger i
410 Innlandet mulighet til å ta tre måneder av læretiden i utlandet. Slik kan lærlingen øke sin faglige
411 kompetanse gjennom å praktisere sitt fag i et annet land og under andre forutsetninger.

412 Samarbeid

413 Sosial rettferdighet og bærekraftig utvikling er viktig for oss. Derfor vil SV at fylkeskommunen
414 skal dele kunnskap og erfaringer med land som har behov for det. Vi forutsetter at disse landene
415 er demokratiske og oppfyller grunnleggende krav til menneskerettigheter. SV vil arbeide for at
416 Innlandet fylkeskommune slutter seg til ICANs kampanje for at Norge ratifiserer FNs
417 atomvåpenforbud.

418 Vi vil øke antallet internasjonale prosjekter Innlandet deltar i, særlig der det knyttes opp mot
419 arbeid for miljøvern og utvikling av grønnere teknologi.

420 Vi har mye å hente på internasjonale samarbeidspartnere og kontakt med overnasjonale
421 organisasjoner. SV vil bidra til utvikling av samfunnslivet og næringslivet ved å legge til rette for
422 økt internasjonalisering i næringsliv og kommuner. Mange kommune- og fylkestings saker
423 påvirkes av EØS-samarbeidet. Det er derfor viktig at vi har internasjonal kompetanse til å møte
424 disse utfordringene.

425 Et aktivt internasjonalt engasjement forutsetter også deltakelse i europeiske organisasjoner.
426 Fylkeskommunen skal være en aktiv medeier og bruker av Osloregionens Europakontor og ha
427 deltagelse i østlandssamarbeidets internasjonale arbeid.

428 **Arbeidsgiverpolitikk**

---

429 Innlandet fylkeskommune er arbeidsgiver for over 4 000 ansatte og bidrar gjennom kjøp av
430 varer og tjenester med enda flere arbeidsplasser. I tida som kommer vil det bli mangel på
431 kompetanse. For at fylkeskommunen skal klare å løse oppgavene vi har, må vi klare å rekruttere
432 og holde på dyktige ansatte.

433 **SV vil prioritere:**

- 434 • et seriøst arbeidsliv med likelønn og rett til hele og faste stillinger
- 435 • Et utviklende, spennende, trygt og inkluderende arbeidsmiljø
- 436 • mer tillit til våre ansatte og mer fleksibilitet

437 **Tid og tillit**

438 Bedre tid og mer tillit skaper bedre resultater enn kontroll og rangering. SV vil at Innlandet
439 fylkeskommune skal være en forutsigbar og god arbeidsgiver for våre ansatte. Lik lønn for likt
440 arbeid er en grunnleggende forutsetning i arbeidslivet. Skal vi klare å løse fremtidas utfordringer
441 må vi klare å inkludere flere i arbeidslivet. Her skal Innlandet fylkeskommune gå foran!

442 SV vil at det skal være spennende og personlig utviklende å arbeide i Innlandet fylkeskommune.
443 Det er viktig at den enkelte medarbeider blir sett, hørt og verdsatt. Som arbeidsgiver skal
444 fylkeskommunen arbeide systematisk med opplæring og utvikling, og legge til rette for et miljø
445 hvor kompetanse brukes, deles og skapes.

446 Fylkeskommunens arbeidsgiverpolitikk skal kjennetegnes ved en aktiv livsfase- og
447 seniorpolitikk. Vi vil samarbeide nært med fagforeningene og de ulike brukerorganisasjonene for
448 å oppnå dette.

449 Fylkeskommunale tjenester

---

450 Fylkeskommunen bruker store summer på kjøp av varer, teknologi og tjenester. SV er opptatt av
451 at fylkeskommunen bruke innkjøpsmakta solidarisk og rettferdig, og vi vil bruke FNs
452 bærekraftsmål som rettesnor for dette.

453 SV vil prioritere:

- 454 • at tjenester fylkeskommunen har ansvar for i hovedsak skal være offentlig regi
- 455 • at anbud skal utformes slik små bedrifter også kan konkurrere om kontrakter
- 456 • godt vedlikehold av fylkeskommunale bygg

457 SV vil at tjenester og oppgaver som fylkeskommunen har ansvaret for skal løses i egenregi.
458 Derfor vil vi ta tilbake kollektivtransport i egenregi, og å sørge for at utvidelsen av velferdsstaten
459 gjennom tannhelsereformen skjer i det offentlige.

460 Innkjøp av varer og tjenester

461 Vi er opptatt av at fylkeskommunens anbud skal utformes slik at er mulig å levere tilbud på
462 deler av anskaffelsen. Dermed kan små bedrifter nær der du bor også konkurrere om kontrakter.
463 Det vil sikre et mangfold av store, mellomstore og små bedrifter.

464 SV legger vekt på FNs bærekraftsmål ved valg av leverandør både for innkjøp av varer og i
465 tjenesteanbud. SV er opptatt av at fylkeskommunen må være en krevende innkjøper av varer,
466 teknologi og tjenester som etterspør nye løsninger og jobber for å bidra til innovasjon. SV vil
467 ikke at fylkeskommunen skal samarbeide eller handle med selskaper som er registrert i
468 skatteparadis eller kjøpe varer som er produsert på okkupert jord.

469 Vedlikehold

470 Når fylkeskommunen investerer store summer på bygg, mener SV at er det viktig at vi også
471 sørger for godt vedlikehold gjennom hele byggets levetid. Det innebærer at renhold- og
472 vaktmestertjenester bør følge bygget og ikke sentraliseres. SV vil sørge for at
473 energieffektivisering og fornybar energiproduksjon inngår i prosjektet ved nybygg og renovering
474 av gamle bygg.